

بژاردە

گولبژيريكه له فهرموودهكانى

صحيح الجامع الصغير وزيادته

به گوێرهى بابەته فیهقییه کان ریکغراون

{ بهشی به کهم }

باوگی عبدالله

ههلسی بژاردوون و کردوونى به کوردی

منتدی إقرأ الثقافی

WWW.IQRA.AHLAMONTADA.COM

بـژارد ه

گولبرژیریکه له فه رموده کانی

(صحیح الجامع الصغیر وزیادته)

الفتح الكبير

شیخی سیوطی شیخی نه بهانی شیخی نه لبانی

شیخی عونى شریف

به گویره ی بابته فقیه ی به کان رینکی خستون

شیخ علی حسن علی عبدالحمید

شه رحى ووشه نامۆ (غریب) ه کانی کردون

به نشی به که م

هه لبرژا ردن و وه رکیترانس

باوکی عبدالله

پیشہ کی

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذوا بالله من شرور أنفسنا
ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له
وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمدا عبده ورسوله.
أما بعد فإن أصدق الحديث كتاب الله وخير الهدي هدي محمد (صلى الله
عليه وسلم) وشر الأمور محدثاتها وكل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة وكل
ضلالة في النار .

خوینہ رانی نازیزم: بہ لہ وہی بچینہ خزمہت فہ رموودہ کان
ہزده کہم نہ وہی لہ نتیو دلماہی سہ ربارہت بہ و دیاریہ بچوکہی بہ رده
ستان کہ لہ چہ ند بہ شینکدا کؤکراوہ تہ وہ بہ بہ ریزتانی رابگہ بہ نم و
پہونی بکہ مہ وہ:

لہ سہرہ تہی سالی (۱۴۱۵) ی کؤچی گہ لیک لہ و خوشک و برا
بہ ریزانہی کہ خہریکی دہرس و تنہ وہ بیوون زؤر جار داوایان لی
دہ کردم کہ کؤمہ لیک فہ رموودہ یان بؤ بکہم بہ کوردی بہ نومیدی
نہ وہی کہ یہ ک لہ د وای یہ کی قؤناغہ کان بہ قوتایی یہ نازیزم
سہرہ تایی بہ کانی بلین، لہ گہ ل نہ وہ شدا پیشنیاریان نہ وہ بو
کہ فہ رموودہ کان زؤر دریز نہ بن بتوانری بہ ناسانی لہ بہر بکرتین. پیش
نہ وہش لہ سالی (۱۴۱۴) ی کؤچی برایہ کی بہ ریز، چہ ند نامیلکہ یہ کی
فؤتؤکؤبی کراوی بؤ ناردبوم تا راویہ کانی بؤ دیاری بکہم لہ گہ ل پلہ و
جؤری فہ رموودہ کانیش، سہرجہم فہ رموودہ کانی نہ و نامیلکانہ لہ
کتیبیکی بہ نرخی شیخ (محمد ناصر الدین الألبانی) دہرہاتبون، لہ

مه‌رحمه‌تی خوا به‌زیاد بی برای بچوکی خزمه‌تکاریشان نه‌و کتیبه‌ی له‌بر ده‌ست دا بوو، نه‌وه‌ی که شیانی باسه‌ فرموده‌کان له دو توئی نه‌و نامیلکه‌ی‌دا به‌ گویره‌ی ساله‌کانی‌ته‌من ریز کرابون له‌ ته‌منی دوو سالی‌یه‌وه تا دوانزه سالی، زؤد چاکم له‌ یاد نه‌ماوه دوا به‌ دوا‌ی داوای نه‌و به‌پرزانه و داکوکی کردنیان له‌سر نه‌و پرؤزه بچوکه، قولم لی‌ه‌لمالی و به‌ پشتیوانی‌ خوای په‌روه‌ردگار که‌وتمه‌ه‌لبراردنی کؤمه‌لیک‌ فرموده و کردنه‌ کوردیان، له‌و کاته‌دا برابه‌کی به‌ریز خوا پاداشتی بداته‌وه یارمه‌تی چاکی دام‌ه‌م له‌ نوسینه‌وه‌ی فرموده‌کان، ه‌م له‌ رتکخستنی ماناکه‌یان دا له‌ سه‌ره‌تاد له‌ شیوه‌ی یه‌ک له‌ دوا یه‌کی پیته سه‌ره‌تایی‌یه‌کان و به‌ گویره‌ی کیر بین به‌ستم‌ان کرد به‌ کردنه‌ کوردیان، قه‌ده‌ری خوا وابو له‌ری

نازیزی تره‌وه نوسخه‌یه‌کی تری (صحیح جامع‌الصفیر و زیادند) ده‌ستکه‌وت، که به‌ پی‌ی‌بابه‌ته‌ فقهی‌یه‌کان رتکخرابون له‌ ۷۰۰ مانا ماموستای به‌ریز شیخ (عونی شریف) ه‌وه، هاوکات له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا شیخ (علی حسن) شهرجی ووشه نامؤیه‌کانی کرد بوو، به‌وه زیاتر دلم به‌ کاره‌که خوشبو، پیشتریش ناوی نه‌م کتیبه‌م به‌ر گوئی که‌وتبوو، زؤد به‌تاسه‌وه بوم بؤی، تا بتوانم له‌سر ه‌مان شیوه‌ رتکیان بخه‌مه‌وه و له‌وه‌شوه‌ه بایه‌خی پی‌ بدم و ه‌ول و خزمه‌ته‌کی نه‌وانیشتان که‌م تا کورتیک‌ بخه‌مه‌ به‌ر چاو و ویرای ه‌ول و خزمه‌تی (شیخ‌الالبانی) که‌ پیش نه‌وان ه‌ستا بوو به‌ جیا کردنه‌وه‌ی فرموده‌کان له‌ یه‌کتری و دیاری کردنی جؤر و پله‌یان.

هؤی دواکه‌وتنی نه‌م پرؤزه‌یه‌ش نه‌وه‌بو که‌ ده‌ست نوسه‌که‌ی خؤم سه‌ری تیندا چوو بوو، وه تا نیستاش بی‌ سه‌ر و شوینه‌،ماوه‌یه‌ک له‌مه‌وبه‌ر شه‌ویک له‌ مالی برابه‌ک له‌ کتیبیک‌ ده‌گه‌رام، چاوم له‌

دهفته ریک هه له نگوت به خه تیکی نۆد جوان نوسرابو (هه ندیک له فهرموده کانی صحیح الجامع الصغیر) ی شیخ (محمد ناصر الدین الألبانی) له خوار ئه ویشه وه نوسرا بوو: وه رگێرانی (باوکی عبد الله)، وا دیار بو ئه و برا به پێژه ی که نوسیویه وه سالتیک دوا ی کردنه کوردی و وه رگێرانی به دهستی گه یشتوو و نوسیویه تیه وه به گویره ی ئه و به رواه ی که له دهفته ره کهیدا نوسیویه تی دوا ی پیدا چونه وه ی بریارم دا که ئه و پرۆژه یه بخره گه، له گه ل ره چاو کردنی سه رجه م ئه و خزمه تانه ی که ئه و زانا دلسوزانه له دووتوی ئه و کتیبه دا پیشکه شی موسلمانانیا ن کرده، به پێکشستنیان به گویره ی بابته فهقیه یه کان و دیاری کردنی جۆری په له و راویه کانیا ن و لیکدانه وه ی هه ندیک له ووشه کان به جیا، چونکه ئه و نوسخه یه ی که به پێی بابته فهقیه یه کان پێخراوه و شه رحی هه ندیک له ووشه کانی کراوان و لیکدراونه وه، جۆری په ی فه رموده کانی و راویه کانی له سه ر نه نوسراوه و دیاری نه کراون هاوکات له گه ل ئه وانیه ی که نامازه م بۆ کرد.

کۆمه لی فه رموده ی تری لی زیاد بکه م. چا و نیکیش به وانیه ی رابردودا بخشینه وه و سه رله نوێ پێیاندای بجه وه. به نومییدی ئه وه ی گه ر خوا ی په روه دگار قه له می لی دایی به خوینه رانی نازیزی شاد بکه م و بیخمه به ریدیه یان، گشتلابه ک لی به هره مه ندبن.

له کۆتایدا خوازیارم که خوا ی گه وده بۆم بیکابه توتیشویه ک له پوژی دوایدا و ئیوه ی نازیزیش له دوعای به خیرتان بی به شم نه که ن.

براتان

باوکی عبدالله

پینچی ره جیه ی

سالی هه زارو چوارسه دو چواره ده ی کۆچی

چه ند رینمونی و رونگردنه و هیه ک

یه که م، نازیزه کانم هرچه نده تاوینک پیش نیستا که م تاکورتنیک ناماژه مان بو (صحیح الجامع) کرد، به لام بتم خو شه بزانش نه و کتیبه له بنه پرتدا می کی یه و کی دایناوه و چی لیکراوه نه و کتیبه (الجامع الصغیر من حدیث البشیر النذیر) له بنه پرتدا حافظی (سیوطی) دایناوه و، به کیکه له و کتیبانه ی کورنیک له فرموده کانی پیغه مبهری نازیزی گرتوته خو، و برای نه وهی به شیوه کی زور ناسان و ساده هینراون و ریکراون گه لیک به سوده و هیچ کام له مؤستاو قوتایی لی بی ناتاج نابن و یه کیکه له کتیبه هره ناسراو بلاوه کان له ناو زور به ی چینه زانست خوازه کاند، دواتر هر شتخ (سطح) خوی باشکوه کم، بؤ داناوه و ناوی ناوه (الزیادة علی جامع الصغیر) هاوکات له گه ل نه وه دا بواری نه وهی بؤ ره خساره که گشت فرموده کان له شوینی شیایوی خویان دابنی، له دوا ی شیخی (سیوطی) شیخ یوسفی نه بهانی زیاده کی خستوته ناو (جامع الصغیر) ه که و به شیوه یه کی گونجاو و له بار تیکه لی کردوون و ناوی لینا (فتح الکبیر فی ضم الزیادة الی جامع الصغیر)، له پاش نه ویشدا (العلامة المناوی) هه ستاوه به شرح کردن و^(۱) جیاکردنه وهی فرموده کان له یه کتری تانه ندازه یه کی باش له و

(۱) ناواته خورازیم نه و شهره م به رچاویکه و تابه له وکاته دا تا بم توانیابه له خیری نه ویش بین به شتان نه که م.

سهرده مهی خوښماندا فرموده ناسی پایه بهرز شیخ (محمد ناصر الدین الالبانی) هه ستاوه به جیا کردنه وهی فرموده کان له یه کتری له گه ل دیاری کردنی جوړو پله بیان و کردویه تی به دوویه ش. به شی به که م: (ضعیف الجامع الصغیر) به شی دووه م: (صحیح الجامع الصغیر).

فرموده کانی به شی به که م (ضعیف الجامع الصغیر) ژماره بیان (۶۴۷۹) فرموده یه و (۱۰۷۵) فرموده هی زیاده که ن فرموده کانی به شی دوومیش (صحیح الجامع الصغیر) ژماره بیان (۸۲۳۱) فرموده یه وه (۳۲۷۳) فرموده هی زیاده که ن به وه ش تیکرای نه و فرمودانه ی له م کتیبه دا کؤکرانه ته وه (۱۴۷۰۰) فرموده ن.

دوابه دوا ی نه و کاره ی شیخ نه لبانی به کتیک له قوتابیه کانی هه ستاوه به ریکخستنی فرموده کانی (صحیح الجامع) به گویره ی بابه ته فقهی به کان و به کتیک تریش له قوتابیه کانی هه ستاوه به لیکدانه وه و شی کردنه وه و شرح

کردنی هه ندیک له و وشانه ی تاراده یه که نامون و پیوتیستیان به لیکدانه وه هه یه به نده ش هه ستاوه به هه لیزادن و کردنه کوردیان به نومیدی نه وه ی له په نای نه و زانا به پریزانه دا خزمه تیک به نیوه ی نازیزم به که م .

دوووم: ئەو ژمارانەى كه بۆ سه‌رباسه‌كان ياخود بۆ فەرمووده‌كان دائراون بە‌گوێره‌ى باس و فەرمووده‌كانى (هەلبژارده) خۆبەتى نه‌ك هى (صحيح الجامع الصغير وزيادته).

سێهه‌م: له‌به‌رئه‌وه‌ى فەرمووده‌كان بکرتنه‌ كوردى و بنوسرتنه‌وه مانای هەندىك له‌ووشه‌ كانيان لىك دراونته‌وه ،وه‌كو پىشتەر ئاماژه‌م بۆكردشىخ (على حسن) لىكى داونه‌وه‌ وشى كردونه‌ته‌وه‌ و له‌وه‌وه‌ وه‌رگىزان و هەرچى به‌كيش خۆم تىشكەم خستبىته‌ سه‌رو پونكردنه‌وه‌م ده‌رباره‌ نوسىبى له‌كۆتايى به‌كه‌يدا پىتى (و)م داواوه‌ و نوسىبوه‌ واته‌ سايبير واته‌ (وه‌گىڤ).

چواره‌م: له‌ژىر هەركام له‌و فەرموودانه‌ى كه‌له‌و چەند به‌سه‌ى (بژارده) دا هاتون، چەند هىمايه‌ك دائراون و به‌كارهينراون له‌به‌ر ناوى كۆتبه‌كان و خاوه‌نه‌كانيان به‌مه‌به‌ستى ئەوه‌ى كه‌ ژۆر شوين نه‌گرن بۆزانينيان ده‌توانن بگه‌رىنه‌وه‌ سه‌رئەم خسته‌يه‌ى دواى:

هیناگان

ناوی کتیبه کان و خاونه کانیان

صحیحی نیامی بوخاری	۱- (خ)
صحیحی نیامی مسلم	۲- (م)
هی بوخاری و مسلم	۳- (ق)
سونه‌نی نه‌بی داود	۴- (د)
سونه‌نی ترمذی	۵- (ت)
سونه‌نی نه‌سائی	۶- (ن)
سونه‌نی نیینوماجه	۷- (ه)
هی چوار سونه‌نی سه‌ره‌ره	۸- (ه)
هی نه‌وان نه‌نها نیینوماجه نه‌بی	۹- (ن)
موسنه‌دی نه‌حمد کوری جه‌نبل	۱۰- (حم)
عبدالله کوری نه‌حمد له‌موسنه‌دا	۱۱- (عم)
موسنه‌دره‌کی حاکم	۱۲- (ک)
(الأدب المفرد) هی نیامی بوخاری	۱۳- (خد)
(التاریخ) هی نیامی بوخاری	۱۴- (نخ)
صحیحی نیینو حیبان	۱۵- (حب)
طیرانی له‌ (الکبیر) را	۱۶- (طب)
طیرانی له‌ (الأوسط) دا	۱۷- (طس)
طیرانی له‌ (الصغیر) دا	۱۸- (طص)
سونه‌نی سه‌عیدی کوری مه‌نصور	۱۹- (ص)
موصه‌نه‌فی نیینونه‌بی شه‌یه	۲۰- (ش)
موصه‌نه‌فی عبدالرزاق	۲۱- (عب)
موسنه‌دی نه‌بی به‌علا	۲۲- (ع)
دار القطنی	۲۳- (قط)
(مسند الفردوس) هی ده‌یله‌می	۲۴- (فر)
(حلیة الأولیاء) هی نه‌بی نوعه‌یم	۲۵- (حل)
(شعب الایمان) هی به‌یه‌قی	۲۶- (هب)
سونه‌نی به‌یه‌قی	۲۷- (هق)
(الکامل) هی نیینو عوده‌ی	۲۸- (عد)
(الضعفاء) هی عوقه‌یلی	۲۹- (عق)
هی حطیی به‌غدادی	۳۰- (خط)

۱- ده رباره‌ی شیوازو جوړه کانی وه حی

(۱) احياناً یاتینی (یعنی الوحی) فی مثلِ صَلَّصَةَ الْجَرَسِ وَهُوَ
أَشَدُّ عَلَيَّ لِفِصْمٍ عَنِّي وَقَدْ وَعَيْتُ مَاقَالَ، وَاحِيَانًا يَمَثَلُ لِي الْمَلِكُ
رَجُلًا فَيَكَلِّمُنِي فَأَعِي مَا يَقُولُ.

(صحيح) (مالك، حم، ق، ي، ن) عن عائشة

زاد (طب) فی اخره (وهو اهونه على) مختصر مسلم ۱۰۷۲.

ليکدانه وهی هه نديک له ووشه کان

۱- صلصلة: بریتي به له دهنګی ناسن کاتیک که زور ده جولینری

۲- فيصم : ده بچرینری

۳- وعیت : تیګه یشتم، ووشیاربوم

۴- یمثل : خوی دهنوینن له سهر شیتوهی.

مانای هه رموود ه که

(۱) هه نديک جار بزم دینسی (وه حی) له شیتوهی دهنګی

زه نکدا، نه وه بیان سهخت ترین جوړیانه له سهرم، کاتیک ده بچرینریو

کوژای دی به دلنیا یی ه وه تیګه یشتم چی ووتوه، وه هه نديک جاریش

فریشته (مه بهستی جبریله) له سهر شیتوهی پیاوینک دیت و- ده مدوینن-

قسم له گه لدا ده کا- تن ده گم که چی ده لن.

(صحيحه) (مالك، حم، ق، ت، ن) له عائیشه وه گنراویانه ته وه.

(طسب) له کورتایه که بیدا زیادیه کی هیناوه که فهرمویه تی (ثوه سوک و ناسان ترین جوریانه که دیتنه سه رم).

(۲) کان إذا أنزلَ عليه الوحيُّ كَرَبًا لَدَلِكْ وَ تَرَبِدَ وَجْهَهُ.

(صحیح) (حم، م) عن عبادة بن صامت.

لیکدانه وهی هه ندیتک له ووشه کان

۱- کرب: توشی خه م و په ژاره ده بوو.

۲- ترید: زۆر سور هه لده که پرا - سور داده که پرا.

مانای هه ره مووده که

(۲) کاتیتک که وه حی داده به زیه سه ری له ناسمانه وه بۆی ده هاته

خواری. غه مبار ده بوو پئی و (رهنگی) بوی سور هه لده که پرا.

(صحیح) (حم، م) له عوباده ی کورپی صامته وه گنپراویانه ته وه.

(۳) کان إذا أنزلَ عليه الوحيُّ نَكْسَ رَأْسِهِ، وَ نَكْسَ أَصْحَابِهِ

رؤوسَهُمْ؛ فَإِذَا أَلْقَعَ عَنْهُ رَفَعَ رَأْسَهُ.

(صحیح) (م) عن عبادة بن صامت.

لیکدانه وهی هه ندیتک له ووشه کان

۱- نکس: دای دهنه واند- به وینه ی که سینک که بییریکاته وه، یا خود

دالغه لی بده.

۲- ألقع: ده پچرتنرا.

مانای فه رموده که

(۳) کاتیک که وه حی داده به زیه سهری له ناسمانه وه بزوی ده هاته خواری سهری داده نه واند و هاره له کانیشی سهریان داده نه واند. وه نه گره ده پچرینرا لئی (کوئیایی پی ده هات) سهری به رزده کرده وه. (صحیح) (م) له عوباده ی کوپی صامته وه ریوایه تیان کردوه.

(۴) رایتُ جِرِیلَ لَهُ سَمَائَةِ جَنَاحِ.

(صحیح) (طب) عن ابن مسعود

لیکدانه وه ی هه ندیک له ووشه کان

۱- جریل: نه و فریشته یه که ره حی بز پتغه مبه ر ده سنا. به پیئی نه و فه رموده فریشته کان لاشه یان هه یه و. چه ندین نایه تیش به لگن له سهر نه و راستی یه (و).

۲- جناح: بال (و)

مانای فه رموده که

جبریلیم بینی له سهر شینوه ی خوئی شهش سه د بالی هه بوو. (صحیح) (طب) له ئیینو مه سعوده وه ریوایه تی کردوه.

۲- دہربارہی گہ ورہی باوہرو نیشانہ کانی .

(۵) أَبْشِرُوا، وَبَشِّرُوا مَنْ وَّرَاءَكُمْ، أَنْهُ مَنْ شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
صَادِقًا بِهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ.

(صحیح) (حم، طب) عن أبي موسى

لیکدانه وهی هه ندیک له ووشه کان

۱- أبشروا: مزده بین لیتان (و)

۲- صادقاً: به راست گوئی به وه، به مانای نه وهی که ده ری دهبری
به زمان له گه ل نیازی دهرونی و به درۆ نه وشایه تی به نه دات (و).

مانای فه رموده که

(۵) مزده بین لیتان، و مزده بدن به وانهی دوی خوتان که هر
که سینک شایه تی بدا له سهر نه وهی به وهی که هیچ په رستراوینکی شایان
به په رستن نیه جگه له (الله) به راست گوئی به وه پئی- به وشایه تی به-
ده چینه به هه شته وه

(صحیح) (حم، طب) له نه بی موساوه ریوایه تی یان کردوه.

(۶) أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ إِيمَانُ بِاللَّهِ، ثُمَّ صَلَاةُ الرَّحْمِ ثُمَّ الْأَمْرُ

بِالْمَعْرُوفِ وَ النَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَأَبْغَضُ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ الْإِشْرَاكُ بِهِ

ثُمَّ قِطْعَةُ الرَّحْمِ.

(ع) عن رجل من خنعم.

(حسن)

لیکدانه وهی هه ندیک له ووشه کان

- ۱- ایمان: باوه، له زاراوهی شه رعی دا به وه پیناسه کراوه (ده برینه به زمان، جینگیر بوونه له دلدا، ره نگدانه وهیه له نه ندانه کاند(و).
- ۲- الأمر بالمعروف: فرمان کردن به چاکه (معروف) له شه رعدا به ته واوی نه وکارانه ده وتری که به چاکه باسکراون خوشویستراون وپه سندن(و)
- ۳- النهی عن المنکر: به ره لستی کردن له خرابه (منکر) له شه رعدا به ته واوی نه وکارانه ده وتری که بیتراون وپه خرابه له قه له م دراون وناپه سندن.

مانای فه رموده که

(۶) خوشه ویست ترینی کرده وه به لای خواوه باوه پونه به خوا، پاشان جی به جی کردن و گه یاندنی سوزی خزمایه تی وپاشان فرمان کردن به چاکه و به ره لستی کردن له خرابه و بق لی بؤوه ترینی کرده وهن به لای خواوه هاوه ل دانانه بق خوا، پاشان بچراندنی سوزی خزمایه تی به

(حسه نه) (ع) له پیاویک له (خشم) ریوایه تی کرده

(۷) **أَفْضَلُ الْعَمَلِ إِيمَانٌ بِاللَّهِ، وَجِهَادٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.**

(صحیح) (ه) عن ابن مسعود.

لیکدانه وهی هه ندیک له ووشه کان

- ۱- افضل: چاکترین (و).

۲- جهاد: به خشینی ووزه و توانا، نه م ووشه‌یه ووشه‌یه‌کی
قورناتی‌یه (و).

مانای فه رموود ه‌که

(۷) چاکترین کرده‌وه باوه‌پونه به‌خوا، ویه‌خشینی ووزه و
توانایه (جیهاده) له‌پئی‌ی‌خوادا.

(۸) مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ .

(صحیح) (حم، م) عن عثمان

لیکلدانه وه‌ی هه‌ئدی‌ک له‌ووشه‌کان

۱- یعلم: ده‌یزانی بِن گومان زانیاری (العلم) بون به‌شه‌یاتمان و
پنیوستی‌یه‌کانی، به‌کیکه له‌مه‌رجه‌کانی (لااله‌إلاالله) (و)
۲- إله: (په‌رستراو) په‌رستراویش به‌وه ده‌وترئ، که‌به‌گه‌وره گیراوه و
له‌دلدا خوشویستراوه وگویی رایه‌لکراوه (و)

مانای فه رموود ه‌که

(۸) هر که سنیک مردو- نه‌وکه‌سه- ده‌یزانی که هیچ
په‌رستراونک شایانی په‌رستن نیه جگه له (خوا) ده‌چینه
به‌هسته‌وه.

(صحیح) (حم، م) له (عثمان) ه‌وه‌ه رایه‌تیان کردووه.

(۹) مَنْ مَاتَ لَا يَشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا دَخَلَ الْجَنَّةَ .

(صحیح) (حم، ق) عن ابن مسعود

مانای فہ رموودہ کہہ

(۹) ہرکے سینک مردو ہیچ شتیکی نہ کردبوه ہاوہل و ہاوبہش بز
خوا چرہتہ بہمہشتہوہ .

(حم، ق) له نئینو مسعودہوہ ریوایہ تیان کردوہ

(۱۰) أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنِّي رَسُولُ اللَّهِ لَا يَلْقَى اللَّهُ بِهِمَا
عَبْدٌ غَيْرُ شَاكٍّ فِيهِمَا إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ .

(صحیح) (حم، م) عن أبي هريرة

مانای فہ رموودہ کہہ

(۱۰) شایہتی دہدہم کہہیچ پەرستراونیک شایانی پەرستن نیہ
جگہ لہ خوا، وە من پیغہ مبری خوام (نہ ووانہ) ہیچ بەندہ یەک
نہ گہ یوہ بہ خوا پی بان وگومانی نہ بوہ تئیاندا نیلا (مہ گەر) چۆتہ
بہمہشتہوہ .

(صحیحہ) (حم، م) له نئی ہورہ بیرہوہ ریوایہ تیان کردوہ .

(۱۱) یا معاذُ بنِ جَبَلٍ: هل تَدْرِي ما حَقُّ اللَّهِ على عِبَادِهِ وما حَقُّ

العِبَادِ على اللَّهِ؟ فإنَّ حقَّ اللَّهِ على العِبَادِ أنْ يَعْبُدُوهُ ولا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئاً، وحقَّ العِبَادِ على اللَّهِ أنْ لا يُعَذَّبَ مَنْ لا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً.

(صحیح) (حم، ق، ت، هـ) عن معاذ بن جبل.

لیکدانہ وہی ہے ندیکہ لہ ووشہ کان

۱- العباد: بندہ کان، کوئی (عبد)

۲- يعبدوه: بپہرستن، پهرستنیش: بریتی یہ لہ تہ اواری نہو کردہ وانہی کہ خوا پیئی خوُشہ و جئی رہ زامہندی بہ تی، لہ ووتہ و کردہ وہی دہر دہ روون، و دورکہ و تنہ وہ لہ تہ اواری نہ ووشتانہی کہ مایہی تورہ پی خوی گہ ورن (و).

مانای فہ رموودہ کہ

(۱۱) هُوَ موعَازِي كُورِي جَبَل: نایا دہ زانی مافی خوا چی یہ بہ سہر بہ ندہ کانی یہ وہ، وہ مافی بہ ندہ کانی چی یہ بہ سہر خواوہ، مافی خوا بہ سہر بہ ندہ کانی یہ وہ - نہ وہ یہ - کہ بپہرستن و ہیچ شتیئک نہ کہ نہ ہاوہ ل و ہاویہ شی و ہ مافی بہ ندہ کانی ش بہ سہر خواوہ نہ وہ یہ کہ سزای نہ و کہ سانہ نہ دا، کہ ہیچ شتیئک ناکہ نہ ہاوہ ل بوی خوا.

(صحیحہ) (حم، ق، ت، هـ) لہ موعازی کوپی جہ بہ لہ وہ

پیوایہ تیان کردوہ.

(۱۲) كُلُّ ذَنْبٍ عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَغْفِرَهُ، إِلَّا مَنْ مَاتَ مُشْرِكًا أَوْ قَتَلَ مُؤْمِنًا مَتَعَمَدًا.

(صحیح) (د) عن أبي الدرداء (حم، ن، ك) عن معاوية

مانای فه رموود ه که

(۱۲) نزیکه خوای گه وره له مه موو تاوانیک (له تاوانی مه موو که سینک) خۆش بییت مه گه که سینک مردو هاو له لی بوخوا دانابوو، یان به نه نه سته بروادارنکی کوشتیوه.
(صحیح) (د) له نه بی دهر دانه وه ریوایه تی کردوه (حم، ن، ک) له موعاویه وه ریوایه تیان کردوه.

(۱۳) الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدْرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ.

(صحیح) (م، ۳) عن ابن عمر

مانای فه رموود ه که

(۱۳) باوه پ هیتان نه وه یه باوه پ بینی به خواو فریشته کانی و کتیبه کانی و پتفه مبه رانی و هاتنی رۆژی دوایی وه باوه پ بهینی به قه دهر به چاک و خرابی یه وه - سوود و زیانی یه وه -
(صحیح) (م، ۳) له نیبنو عومه ره وه ریوایه تیان کردوه

(۱۴) أَفْضَلُ الْإِيمَانِ الصَّبْرُ وَالسَّمَاةُ.

(صحیح) (فر) عن معقل بن یسار، (تح) عن عمر اللیثی.

مانای فه رمووده که

(۱۴) باشتیرینی باوهر هیتان ، نارام و لی بووردییی

(صحیح) (فر) له معقل کوپی یه سار

(تح) له عومه یری له بی بی یه وه ریوایه تیان کردوه.

(۱۵) الْإِيمَانُ بَضْعٌ وَسِتُونَ شُعْبَةً ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ.

(صحیح) (خ) عن أبي هريرة.

لیکدانه وه ی هه نلیکا له ووشه کان

۱- بضع: نه وه نده، له سئ وه تا نۆ (بضع) ی بی ده وتری (و)

۲- الحياء: شهرم

مانای فه رمووده که

(۱۵) باوهر شهست و نه وه نده به شه (بۆله) یه ، وه شه رمیش

به شیکه له باوهر.

(صحیح) (خ) له نه بی هوره یره وه ریوایه تی کردوه.

(۱۶) الْإِيمَانُ بَضْعٌ وَسَبْعُونَ بَابًا فَأَدْنَاهَا إِمَاطَةٌ الْأَذَى عَنِ
الطَّرِيقِ، وَأَرْفَعَهَا قَوْلُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

(صحیح) (ت) عن أبي هريرة.

مانای فه رموده که

(۱۶) باوه رحه فتا و نه وهنده ده رگایه - به شهیه - نزمترینیان
لادانی نه وشتانه یه که دهنه وه مایه ی نازار بوخه لکی له سه ریئ
وه به رزترینیان ووتی (لا اله الا الله) یه
(صحیح) (ت) له نه بی هورهیره وه پیوایه تی کراره .

۳- ده ربارهی نیسلام و نیشانه کانی

(۱۷) الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ وَتَصُومَ رَمَضَانَ وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ
اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا.

(صحیح) (۳، ۴) عن عمر

لیکدانه وهی هه ندینک له ووشه کان

۱- الصلاة: له زمانه وانی دا پارانه وهیه و له زاروهی شه رعیشدا، به و
په رسته تایبه تی به ده وترئ که بژنه نجامدانی بهنده په وه (کعبه)

پاده وهه سستی و به (الله اکبر) دهست پی دهکات و بهسه لام دانه وه
کۆتایی دیت (و).

۲- الزکاة: له زمانه وانێ دا به مانای پاککردنه وه (الطهارة) و گه شه
کردن (النماء) هاتوه له زاراوه ی شه رعیشدا هه قینکه خوا بگه وره له سه ر
دهوله مه ند و ساماندارانی پیویست کردوه که بیده ن به چه ند کۆمه لیکه
که نه وانیش دیاری کراون له تورئانی پیروژدا (و).

۳- الصوم: له زمانه وانێ دا مانای خۆگرتنه وه یه، له شه رعیشدا
خۆگرتنه وه یه له خواردن و خۆردنه وه و جووت بوون له گه ل خیزاندا
له به ری به یانی یه وه تا ناوا بوونی خۆر (و).

۴- حج: چونه بۆمه ککه به مه به سستی ته واف کردن به ده وری
که عبه دا، له گه ل وه ستان له کتوی عه ره فه، وه کاته که ی
دیاری کراوه (و).

مانای فه ره مووده که

(۱۷) ئیسلام نه وه یه که شایه تی بده ی له سه ر نه وه ی که هه یج
به رستراویک شایان به په رستن نی یه جگه له خوا وه شایه تی بده ی
له سه ر نه وه ی که محمد (صلی الله علیه وسلم) پیغه مبه ری خوا یه، وه نوێژ
بکه ی و زه کات بده ی و رۆژنوی ره مه زان بگری و هه جی مالی خوا
بکه ی نه گه ر توانیت ری بگریته به ر.

(صه حبه) (م، ۳) له عومه ره وه پڕیوا یه تیان کردوه

(۱۸) إِنْ أَوْثِقَ عُرَى الْإِسْلَامِ: أَنْ تُحِبَّ فِي اللَّهِ وَتُبْغِضَ فِي اللَّهِ.

(حسن) (حم، ش، هب) عن البراء

مانای فه رمووده که

(۱۸) به راستی - به دنیای یهوه - پته و ترین ده سبه ندی نیسلام نه وه به که هرچیت خوښ ده وئی له بهر خوا خوښت بوئی، وه رقت له هر چی بیته وه له بهر خوا رقت لئی بیته وه .

(حه سته) (حم، ش، هب) له بهرانه وه ربوایه تیان کردوه

(۱۹) الْمُسْلِمُ مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ.

(صحیح) (م) عن جابر، و(خ، د، ن) ابن عمر.

مانای فه رمووده که

(۱۹) موسلمان که سیکه که موسلمانان له ده ست و زمانی

پارینداوین

(صه حیحه) (م) له جابره وه (خ، د، ن) له نیبنو

عومه ره وه ربوایه تیان کردوه

(۲۰) لَوْ نَزَلَ مُوسَى فَاتَّبَعْتُوهُ وَتَرَكَتُمُونِي لَظَلَلْتُمْ، أَنَا حَظُّكُمْ مِنَ النَّبِيِّ، وَأَنْتُمْ حَظِّي مِنَ الْأُمَّمِ.

(حسن) (هب) عن عبد الله بن الحارث.

مانای فه رهوود ه که

۲۰- نه گهر موسی (علیه السلام) دابه زیاده خواره وه (هاتبایه) شوینی بکه و تنایه و وازتانیش له من هینابا
نهوا به دلنیایی یه وه گومرا ده بوون من
به شی ئیوه م له پیغه مبه ران ئیوه ش به شی منن له نؤمه تان،
(حه سه نه) (هب) له عبد الله ی کورپی حارنه وه ریوایه تیان کردوه.

۴- ده ربارهی ناوه کانی خوا و سیفه ته کانی

(۲۱) إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى عَفُوٌّ يُحِبُّ الْعَفْوَ.

(حسن) (ك) عن عبدالله مسعود (عد) عن عبدالله بن جعفر

مانای فه رهوود ه که

(۲۱) به راستی خوی گه وره و به به رز گیراو لی بوورده یه و لی

بوورده نیش - لی بوورده ییشی - خوژده وی

(حه سه نه) (ك) له ئینو مه سعودو (عد) له

عبدالله ی کورپی جه عفره وه ریوایه تیان کردوه

(۲۲) إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى مُحْسِنٌ فَأَحْسِنُوا.

(صحیح) (عد) عن سمرة

مانای فه رموود هکه

(۲۲) به پاستی خوی گوره چاکه کاره - ده - نیوه ش چاکه بکن
(صحيحه) (عد) له سه مورده وه ریوایه تیان کردوه .

(۲۳) إسمُ اللهِ الأعظمِ الَّذِي إِذَا دُعِيَ بِهِ أَجَابَ، فِي ثَلَاثِ سُوْرٍ
مِنَ الْقُرْآنِ، فِي الْبَقْرَةِ وَآلِ عِمْرَانَ، وَطِه.

(صحيح) (هـ، طـب، ك) عن أبي أمامة.

مانای فه رموود هکه

(۲۳) ناوه هره گوره کانی خوا که نه گه ر پین بیان بیاری شه وه
لئی وه لام ده داته وه له سئ سورته تی قورناندان .
له به قهره و نالی عمران و طه:
(صحيحه) (هـ، طـب، ك) له ئه بی نومامه وه ریوایه تیان کردوه .

(۲۴) إِنْ اللهُ هُوَ الْحَكْمُ وَإِلَيْهِ الْحَكْمُ .

(صحيح) (د، ن، ك، حـب) هانی بن یزید

مانای فه رموود هکه

(۲۴) به پاستی خوا هه رخوی دادوره وه و مافی دادیشی هه ر
بوخویه تی
(صحيحه) (د، ن، ك، حـب) له هانی کوری یه زیده وه .

(۲۵) إِنَّكُمْ لَنْ تَرَوْا رَبَّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ حَتَّى تَمُوتُوا .

(صحیح) (طب فی السنة) عن اَبی امامة

مانای فه رموود ه که

(۲۵) نَبِیْهِ پَرُوهِ رَدْگاری بَعِیْزَه ت و بَدَه سَه لَاتتَان نَابِیْن تَا

نَه مَرِن .

(صحیحه) (طب، له سوننه) دَا لَه نَه بِي نُو مَامَه وَه

رِیوایه تی کَرِدوه

(۲۶) رَأَيْتُ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ .

(صحیح) (حم) عن ابن عباس

مانای فه رموود ه که

(۲۶) پَرُوهِ رَدْگاری بَدَه سَه لَاتَم بِنِی (لَه خَه و دَا) وَه ك لَه مَه نَدِی

رِیوایه تی تَر دَا هَاتوه .

(صحیحه) (حم) له نَبِیْنُو عَه بَاسَه وَه رِیوایه تی کَرِدوه

(۲۷) لَيْسَ لِلَّهِ شَرِيكٌ .

(صحیح) (د) عن والد اَبی الملیح

مانای فه رموود ه که

(۲۷) خَوَا مِیچ هَاوَه ل و هَاوَبَه شِیْکِی نِی بَه

(صحیحه) (د) له وَالدِی نَه بِي مَه لِیح رِیوایه تی کَرِدوه

(۲۸) المیزانُ بیدِ الرَّحْمَنِ يرفعُ أقواماً وَيَضَعُ آخِرِينَ.

(صحیح) (المیزان) عن نعیم بن همار

لیکدانه وهی هه ندینک له ووشه کان

۱- المیزان: تەرازو (و)

۲- بید: بە دەستی: مەبەست لە دەست لێرەدا دەستی راستە قینەیه دەسنیک کە شایستەیی خوای گەرەیه، بەلام شیوه و چۆنی بەتەگەیی نازانری پتویستە وازی لێ بهینری و بیری لێ نه کریتوه ههروهها بی ئه وهی بنوینری یان به هی بهنده کان بجوینری، سه له ف رهحه تهی خوایان لێ تی به وشیه به باوه پریان به سیفه ته کانی خواجه (و)، وهیه کتیکه له سیفه ته زاتیه کان

مانای فه رموود هه که

(۲۸) تەرازو بە دەستی (خوای) بە خشندهیه، گه لانیك بهرز

ده کاته وه، هی تریش دینیته خوار.

(صحیحه) (البزار) له نه عیمی کوپی هه ماره وه ریوایه تی کردوه

(۲۹) يَتَجَلَّى لَنَا رَبُّنَا ضَاحِكًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

(صحیح) (طب) عن أبي موسى

لیکدانه وهی هه ندینک له ووشه کان

۱- يتجلي: ده رده که وئ (و)

۲- ضاحکا: به پیکه نینه وه: پیکه نینیک که شایسته ی خوای
 گوره یه و به کیکه له سیفته کردایه کان وه بیئ نه وه ی بیر
 له چۆنیه ته که ی بکریته وه، سه له ف ره حمه تی خویان لی بیئ
 به وشیره به دانیان پیندا هیناوه و به بیئ نه وه ی بینوینن یان به هی به نده
 کانی بچوینن

مانای فه ره موود ه که

(۲۹) له پۆزی قیامه ندا په روه ردگارمان به پیکه نینه وه دهرده که ویئ.
 (صحیحه) (طب) له نه بی موساوه ریوایه تی کردوه.

(۳۰) يَضْحَكُ اللهُ إِلَى رَجُلَيْنِ، يَقْتُلُ أَحَدَهُمَا الْآخَرَ، يَدْخُلَانِ
 الْجَنَّةَ، يُقَاتِلُ هَذَا فِي سَبِيلِ اللهِ فَيُقْتَلُ، ثُمَّ يَتُوبُ اللهُ عَلَى الْقَاتِلِ
 فَيُسَلِّمُ لِقَاتِلِهِ فِي سَبِيلِ اللهِ فَيَسْتَشْهَدُ.

(صحیح) (حم، ق، ن، هـ) عن أبي هريرة.

مانای فه ره موود ه که

(۳۰) خوای په روه ردگار به دوو پیاو پینده که نیئ، یه کیان نه ویتر
 ده کوژیئو (هه ردوکیان ده چنه به هه شته وه) نه وه یان که له پیناوی
 خوادا ده جه نگیئ ده کوژیئ، پاشان خوای گه وره تۆبه له بکوژه که
 وهرده گریئو موسلمان ده بیئ نه و جا له پیناوی خوادا ده جه نگیئ وشه هید
 ده بیئ.

(صحیحه) (حم، ق، ن، هـ) له نه بی هوره یره وه ریوایتیان کردوه

۵- دہ بارہی باوہ پر بون بہ قہ دہری خوا

(۳۱) إِنْ الرَّزْقَ لِيُطْلَبَ الْعَبْدَ أَكْثَرَ مِمَّا يَطْلُبُهُ أَجَلُهُ.

(حسن) (طب، عد) عن أبي الدرداء

مانای فہ رموود ہ کہ

(۳۱) بہ پاستی پوزی - ژبووار - زیاتر داوای بہ نندہ دہ کات - بہ
دوایدا دہ گہرئ - لہ گہرانی نہ جہ لی بہ دوایدا

(حہ سہ نہ) (طب، عد) لہ نہ بی دہرداوہ ریوایہ تیان کردوہ

(۳۲) إِنْ اللَّهُ لَوْ شَاءَ أَنْ لَا يُعْصَى، مَا خَلَقَ إِبْلِيسَ.

(حسن) (حل) عن ابن عمر (هق، البرار، اللالكائي) عن ابن عمرو.

مانای فہ رموود ہ کہ

(۳۲) بہ پاستی نہ گہر خوای بہ روہ دگار بی ویستبا کہ سہر پیچی

نہ کرئ ٹیبلیسی بہ دی نہ دہ ہینا

(حہ سہ نہ) (حل) لہ ٹیبینو عومہر و (هق، البرار، اللالكائي)

لہ ٹیبینو عہ مرہوہ ریواتیان کردوہ.

(۳۳) خَلَقَ اللَّهُ يَحْيَىٰ بَنَ زَكَرِيَّا فِي بَطْنِ امَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَخَلَقَ فِرْعَوْنَ

فِي بَطْنِ امَةٍ كَافِرَةٍ.

(حسن) (عد، طب) عن ابن مسعود

مانای فه رموود ه که

(۲۳) خوای په روه دگار په حیای کوپی زه که ریای له سکی دایکی به باوه پرداری به دیهینا، وه فیرعه ونی له سکی دایکی به یی باوه پی به دی هینا.

(حسه نه) (عد، طب) له نینو مه سعوده وه ریوایه تیان کرده.

(۲۴) سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي أَقْوَامٌ يَكْذِبُونَ بِالْقَدَرِ.

(صحیح) (حم، ک) عن ابن عمر

مانای فه رموود ه که

(۲۴) له مه ولا له نومه تی من که لانیک په پيدا دهن قه دهر به درؤده زان

(صحیحه) (حم، ک) له نینو عومه روه.

(۳۵) كُلُّ امْرِئٍ مُمَيَّا بِمَا خُلِقَ لَهُ.

(حسن) (حم، طب، ک) عن ابن الدرداء

مانای فه رموود ه که

(۳۵) مه موو کاریک ناماده کراوه بؤ نه وه ی که بؤی به دیهینراوه

(حسه نه) (حم، طب، ک) له نه بی دهر دانه وه

ریوایه تیان کرده

(۳۶) كُلُّ شَيْءٍ بِقَدْرِ حَتَّى الْعَجْزِ وَالْكَيسِ.

(صحیح) (حم، م) عن ابن عمر

لیکدانه وهی هه ندینک له ووشه کان

۱- العجز: دسته وه ستانی.

۲- الکیس: چالاک.

مانای فه رموود ه که

(۳۶) هه مووشنتیک به نه اندازه گیری یه - قه دهره - هه تا

دسته وه ستانی و چالاکیش

(صحیح) (حم، م) له ئینو عومره وه ریوایتیان کردوه

(۳۷) إِنَّ أَوَّلَ شَيْءٍ خَلَقَهُ اللَّهُ الْقَلَمَ، فَأَمَرَهُ فَاكْتُبَ كُلَّ شَيْءٍ

یکون.

(صحیح) (حل، حق) عن ابن عباس

مانای فه رموود ه که

(۳۷) به که م شنتیک که خوی به زه دگار به دیهتنا قه له م بو.

فه رمانی پینکرد، هه رچی شنتیک که ده بین، نوی.

(صحیح) (حل، حق) له ئینو عه بیاسه وه ریوایه تیان کردوه.

(۳۸) مَا قَدْرٌ لِي الرَّحِمِ سَيَكُونُ.

(صحیح) (حم، طب) عن أبي سعيد الزرقی

نیکدانه وهی هه نذیک له ووشه کان

۱- قدر: نه اندازهی گیراوه .

۲- الرحم: مه بهست پیی ره حمی دایکه .

مانای فه رمووده که

(۳۸) هرچی له ره حمدا نه اندازهی گیراوه له مه ولا دهیی.

(۳۹) يَا عَائِشَةَ إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ لِلْجَنَّةِ أَهْلًا، خَلَقَهُمْ لَهَا وَهَمَّ فِي
أَصْلَابِ آبَائِهِمْ، وَخَلَقَ لِلنَّارِ أَهْلًا خَلَقَهُمْ لَهَا وَهَمَّ فِي أَصْلَابِ
آبَائِهِمْ.

(صحیح) (حم، م، د، هـ) عن عائشة

مانای فه رمووده که

(۳۹) نهی عائشه به دلنیایی خوای په روه دگار که سانیکی بؤ

به هه شت به دیهیتانوں، به دیهیتانوں بؤی له کاتیکدا نه وان له پشستی

باوکیاندا بون، وه بؤناگر که سانیکی به دیهیتانوں، به دیهیتانوں بؤی

له کاتیکدا نه وان له پشستی باوکیان دا بون.

(صحیح) (حم، م، د، هـ) له عائشه وه ریوایه تیان کردووه.

(۴۰) لَوْ أَنَّ ابْنَ آدَمَ هَرَبَ مِنْ رِزْقِهِ كَمَا يَهْرَبُ مِنَ الْمَوْتِ،
لَأَدْرَكَهُ رِزْقُهُ كَمَا يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ.

(حل) عن جابر

(حسن)

مانای فه رموود ه که

(۴۰) نه گهر چی ناده میزاد له بهر بقی - ژیوار - ه که ی پاکا وه کو
چون له مردن پاده کا، به دلنیا یی وه بژیوه که ی ده گاتی هروه کو چون
مردنی ده گاتی .

(حل) له جابره وه ریوایه تی کردوه

(حه سه نه)

۶- ده ریاره ی وه سه وه سه

(۴۱) تَفَكَّرُوا فِي خَلْقِ اللَّهِ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي اللَّهِ.

(حل) عن ابن عباس

(حسن)

مانای فه رموود ه که

(۴۱) بیر له به دی هینراوه کانی خوا بکه نه وه و بیر له خوا مه که نه وه
(حل) له ئیبنو عه باسه وه ریوایه تی کردوه .

(حه سه نه)

۷- دہ بارہی گہ و ہری زانست و زانیاری

(۴۲) سَلُوا اللَّهَ عِلْمًا نَافِعًا، وَتَعُوذُوا بِاللَّهِ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ .

(حسن) (ہ، ح) عن جابر

مانای فہ رموودہ کہ

(۴۲) داوا لہ خوا بکن بز زانیاری سودمند، وہ پہ نابگن لہ زانیاری بن سود۔

(حسہ نہ) (ہ، ح) لہ جابرہ وہ

(۴۳) صَاحِبُ الْعِلْمِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ كُلُّ شَيْءٍ حَتَّى الْحُوتُ فِي

الْبَحْرِ .

(صحیح) (ع) عن أنس، (ت) عن أبي أمامة

(۴۳) خاوهنی زانیاری ه موو شتیک داوای لی خوش بونی

بژده کن، هتا نه هه نگیش لہ ناودہ ریادا

(صہ حیجہ) (ع) لہ نه نس و (ت) لہ نه بی نومامہ وہ

ریوایہ تیان کردہ

(۴۴) طَلِبُ الْعِلْمِ لِرِيضَةِ عَلِيِّ كُلِّ مُسْلِمٍ .

(صحیح) (عد، ه) عن أنس (طص، قط) عن الحسين

بن علی (طس) عن ابن عباس

مانای فه رموود ه که

(۴۴) داواکردنی زانست و به دوا دا گه ران و فیزیونی له سه ره موو
موسلمانیک پژیسته .

(صحیح) (عد، هب) له نه نه سه وه (طس، قط) له
حوسه بینی کوری علی سه وه، (طس) له نیبنو سه سه وه ریوایه تیان
کردوه .

(۴۵) فَضْلُ الْعَالَمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ عَلَى
سَائِرِ الْكَوَاكِبِ .

(صحیح) (حل) عن معاذ

مانای فه رموود ه که

(۴۵) رینو گه وره بی زانا به سه ره خواپه رستدا وه کو رینو گه وره بی
مانگی شهوی چواره دیه به سه ره تیکرای نه ستیره کاندای .
(صحیح) (حل) له مه عازه وه ریوایه تیان کردوه

(۴۶) إِنَّ الدَّالَّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ .

(صحیح) (ن) عن أنس

مانای فه رموود ه که

(۴۶) به دلنایی سه وه نه و که سه ی بی نیشاندهری چاکه سه وه کو
چاکه کاره که وایه .
(صحیح) (ت) له نه نه سه وه ریوایه تی کردوه

(٤٧) مَعْلَمُ الْخَيْرِ يَسْتَفِرُّ لِكُلِّ شَيْءٍ حَتَّى الْحَيْتَانِ فِي الْبَحْرِ.

(صحیح) (طس) عن جابر، (البراز) عن عائشة

مانای فه رموود ه که

(٤٧) فیزکاری چاکه هه موو شتیک داوای لی خوشبوننی بۆده کا،

هه تا نه هه نگیش له ده ریادا.

(صه حیحه) (طس) له جابره وه، (البراز) له عانیشه وه

پیوایه تیان کردوه

(٤٨) مَنْ يَرِدِ اللَّهَ بِهِ خَيْرًا يَفْقَهُهُ فِي الدِّينِ.

(صحیح) (حم، ت) عن معاوية

مانای فه رموود ه که

(٤٨) خوای گه وره چاکه ی بۆ هه رکه سیک بویت له نایین شاره زای

ده کا .

(صه حیحه) (حم، ت) له معاویه وه پیوایه تیان کردوه

(٤٩) قَتَلُوهُ قَتَلَهُمُ اللَّهُ، أَلَسَأَلُوا إِذَا لَمْ يَعْلَمُوا لِإِنَّمَا شَفَاءُ الْعِيسَى

السُّؤَالُ؟ إِنَّمَا كَانَ يَكْفِيهِ أَنْ يَتِمَّ.

(د) عن جابر

(صحیح)

مانای فه رموود ه که

(۴۹) کوشتیان خوا بیان کوزئی، نده با پرسیار بکه ن گه نه بیان ده زانی، ته نیا چاره سه ری نه زانی (جهل) پرسیار کردنه، به سی بوکه ته یه موم بکا.

(د) له جابره وه ریوایه تی کردوه (صحیحه)

(۵۰) مِثْلُ الْعَالِمِ الَّذِي يَعْلَمُ النَّاسَ الْخَيْرَ وَيَنْسِي نَفْسَهُ كَمَثَلِ السَّرَّاجِ يُضِيءُ لِلنَّاسِ، وَيَحْرِقُ نَفْسَهُ.

(طب، والضياء) عن جندب (صحیح)

مانای فه رموود ه که

(۵۰) وینه ی نه و زانایه ی که خه لکی فیزی چاکه ده کاو خسوی له بیرچوه، وه کو وینه ی چرایه که بز خه لکی داده گیرسی و پی روشن ده کاته وه، وه خوی ده سوتینی .

(۰لب، والضياء) له جندبه وه ریوایه تیان کردوه . (صحیحه)

(۵۱) عِلْمٌ لَا يَنْفَعُ كَكَتْرٍ لَا يَنْفَعُ مِنْهُ.

(القضاعي) عن ابن مسعود (صحیح)

مانای فہ رموودہ کہ

(۵۱) زانیاری کہ سودی نہ بی وہ کو خہ زنیہ ک وایہ کہ خیری لی نہ کری.

(صحیحہ) (القضاعی) له نینو مه سعوده وه ریوایه تی کردوه
(۵۲) مَنْ كَتَمَ عِلْمًا عَنْ أَهْلِ الْجَمِّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَجَامًا مِنْ نَارِ.

(صحیح) (۱۴) عن ابن مسعود (۱۰۰) (۱۰۰) (۱۰۰) (۱۰۰) (۱۰۰) (۱۰۰) (۱۰۰) (۱۰۰) (۱۰۰) (۱۰۰)

مانای فہ رموودہ کہ

(۵۲) هرکه سن زانستیک بشاریته وه له وکه سانه ی که شایسته ن پیئی (نه هلن بؤ نو و زانسته)، له رقی دوایدا لغاوده کری، به لغاویک له ناگر.

(صحیحہ) (عد) له نینو مه سعودو (حب، ک) له نینو

عمره وه ریوایه تیان کردوه

(۵۳) قِيدُوا الْعِلْمَ بِالْكِتَابِ.

(صحیح) (طب، ک) عن ابن عمر

مانای فہ رموودہ کہ

(۵۳) زانیاری په یوه ست کن به نوسینه وه.

(صحیحہ) (طب، ک) له نینو عمره وه ریوایه تیان کردوه.

(۵۴) التَّمَسُّكُ بِسُنَّتِي، عِنْدَ إِخْتِلَافِ أُمَّتِي كَالْقَابِضِ عَلَى الْجَمْرِ
(حسن) (الحکیم) عن ابن مسعود

مانای فہ رموود ہ کہ

(۵۴) تھو کہ سہی دہستی دہ گری بہ سوننتہ تی من لہ کاتی
جیاوازیو دیوہرہ کی تو مہ تہ کہم دا وہ کو نہ وہ وایہ چنگی لہ سہر
بشکو گیری کردینی (چنگی لہ بشکو گیری کردینی) .
(حسہ نہ) (الحکیم) لہ ٹیبنو مہ سعودہ وہ ریوایہ تی کردہ .

۸- دہ ریارہ ی درو کردن بہ دہم پیغہ مہرہ وہ (ﷺ)

(۵۵) إِنْ الذِّى يَكْذِبُ عَلَيَّ يَنْبِىْ لَهُ بَيْتٌ فِي النَّارِ .

(صحیح) (حم) عن ابن عمر

مانای فہ رموود ہ کہ

(۵۵) تھوہ ی کہ بہ دہم منہ وہ درودہ کا مالیکی بڑ دوست دہ گری
لہ نار ناگردا .
(صحیحہ) (حم) لہ ٹیبنو عومہرہ وہ ریوایہ تی کردہ .

(۵۶) مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَّوِّا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ.

(صحیح متواتر) (حم، ت، ق، ن، هـ) عن انس

مانای فه رمووده که

(۵۶) هر که سینهک به نه نقهست به دهم منه وه درویهک بکا

باجنیهک بو خوی دانن له ناو ناگردا.

(صحیحه منه واتره) (حم، ق، ت، ن، هـ)

له نه نه سه وه

۹- ده باره ی جیاوازی له نیوان نه وه ی که

پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) فه رمویه تی سه باره ت

به کاروباری دین و کاروباری دنیا

(۵۷) إِذَا كَانَ شَيْءٌ مِنْ أَمْرِ دُنْيَاكُمْ فَأَنْتُمْ أَعْلَمُ بِهِ وَإِذَا كَانَ

شَيْءٌ مِنْ أَمْرِ دِينِكُمْ فَاُولَئِكَ

(صحیح) (حم، م) عن انس وعائشة

مانای فه رمووده که

(۵۷) نه گه ر شتیک بوو له باره ی کاروباری دنیا که تان نیوه زانانن

پینی وه نه گه ر شتیک بوو له باره ی کاروباری دینه که تان نه وه بؤلای منه.

(صحیح) (حم، م) له نه نه س وعائشه وه ربویه تیان کردوه.

(۵۸) إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ إِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ مِّنْ دِينِكُمْ فَخُذُوا بِهِ وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ مِّنْ رَّأْيِي، فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ.

(م، ن) عن رافع بن خديج

(صحيح)

مانای فه رموود ه که

(۵۸) منیش ته نیاو بهس مرؤثم، گه ره فرمانم پی کردن به شتیک ده باره ی دینه که تان وهری بگن، وه نه گه ره فرمانم پیکردن به شتیک له بؤچوونی خؤم، نهوا منیش ته نیا و بهس مرؤثم.

(م، ن) له رافعی کوی خه دیجه وه

(صحيحه)

ریوايه تیان کردوه.

۱۰- ده باره ی گه وره یی قورنان و خونندن و

فیر بوونی

(۵۹) اقْرَؤُوا الْقُرْآنَ، فَإِن كُمْ تَوَجَّرُونَ عَلَيْهِ، أَمَا إِنِّي لَا أَقُولُ (أَلَمْ حَرْفٌ، وَلَكِنَّ أَلْفٌ عَشْرٌ، وَلَا مٌ عَشْرٌ، وَمِيمٌ عَشْرٌ، فَتِلْكَ ثَلَاثُونَ.

(خط) عن ابن مسعود.

(صحيح)

مانای فه رموود ه که

(۵۹) قورنان بخوینن، به دلنیا بی یه وه پاداشتی له سه ره وه رده گرن
 من نالیم (الم) بیتیکه، به لکو (الف) ده خیره و (لام) دهیه و (میم)
 دهیه نه وه سی خیری ته واو.
 (صهیحه) (خط) له ئیبنو مه سعوده وه.

(۶۰) خیرکم من تعلم القرآن وعلمه.

(صحیح) (خ، ت) عن علی، (حم، ت، د، هـ) عن عثمان .

مانای فه رموود ه که

(۶۰) باشتیرینتان که سیتکه قورنان فیزی و خه لکیش فیرکا.
 (صحیحه) (خ، ت) له عه لی یه وه، (حم، ت، د، هـ)
 له عولمانه وه ریوایه تیان کردووه

(۶۱) يُقَالُ لِصَاحِبِ الْقُرْآنِ إِذَا دَخَلَ الْجَنَّةَ إِقْرَأْ وَأَصْعَدْ لِيَقْرَأْ
 وَيَصْعَدَ لِكُلِّ آيَةٍ دَرَجَةٌ، حَتَّى يَقْرَأَ آخِرَ شَيْءٍ مَعَهُ.
 (صحیح) (حم، هـ) عن سعید

مانای فه رموود ه که

(۶۱) به خاوهن قورنان - نه و که سه ی قورنانی له به ره - ده وترئ
 کاتیک چووه به هه شه وه: بخوینه وه و به رزیه وه، نه ویش
 ده خوینتیه وه و به رز ده بیتیه وه بۆه مو نایه تیک پله یه ک، هه تا
 دواترین شت ده خوینتی که له گه لیا به - له به ریه تی - .
 (صحیحه) (حم، هـ) له سه عیده وه

۱۱- ده باره یی گه وره یی سورده ته کان

(۶۲) أَفْضَلُ الْقُرْآنِ (الحمد لله رب العالمين).

(صحيح) (ك، هب) عن أنس

مانای فه رموود هكه

(۶۲) گه وره ترين سورده تی قورئان (الحمد لله رب العالمين) هـ.

(صحيحه) (ك، هب) له نه سه وه.

(۶۲) إقرؤوا سورة البقرة في بيوتكم، فإن الشيطان لا يدخل بيتاً يقرأ فيه سورة البقرة.

(صحيح) (ك، هب) عن ابن مسعود

مانای فه رموود هكه

(۶۲) سورده تی (البقرة) بخوئینن له ماله کانتاندا چونکه شه یتان

ناچیته مالتیکه وه سورده تی (البقرة) ی تیدا بخوئینری.

(صحيحه) (ك، هب) له نيينو مه سهوده وه.

(۶۴) إقرؤوا هاتين الايتين اللتين في آخر سورة البقرة، فإن ربّي أعطانيهما من تحت العرش.

(صحيح) (حم، طب) عن عقبه بن عامر

مانای فه رموود هکه

(٦٤) نه و دوو نایه یه ته بخوینن که له کۆتای سورته تی (البقرة) دان، چونکه پهروه ردگار له ژیر عهرشه که یه وه نه م دوانه ی پنی به خشیموم.
(صهیحه) (حم، طب) له عوقبه ی کورپی عامروه.

(٦٥) شیبتی هود، والواقعة، والمرسلات، وعم یتسألون، وإذا الشمس کورت.

(صحیح) (ک، ت) عن ابن عباس

مانای فه رموود هکه

(٦٥) پیری کردم سورته تی (هود) و (الواقعه) و (المرسلات) و (عم یتسألون) و (إذا الشمس کورت).
(صه حیحه) (ک، ت) له ئیبینو عه باسه وه

(٦٦) مَنْ قَرَأَ (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ) فَكَأَنَّمَا قَرَأَ ثَلَاثَ الْقُرْآنِ.

(صحیح) (حم، ن، الضیاء) عن أبي

مانای فه رموود هکه

(٦٦) هه رکه سنی (قل هو الله أحد) بخوینن وه کوه وه وایه سنی یه کی قورنانی خویندین.
(صه حیحه) (حم، ن، الضیاء) له نوبه یه وه ریوایه تیان کردوه

(۶۷) مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ عَصِمَ مِنْ
فِتْنَةِ الدَّجَالِ.

(صحیح) (حم، م، د، ن) عن أبي درداء

مانای فه رموود ه که

(۶۷) هر که سیستک ده (۱۰) نایه تی به که می سوره تی (الکھف)
له بهرکا له به لای (ده جال) پاریزز او ه .
(صه حیحه) (حم، م، د، ن) له نه بی دهردانه وه ریوایه تیان کردو وه .

(۶۸) مَنْ قَرَأَ آيَةَ الْكُرْسِيِّ دُبْرَ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ لَمْ يَمْنَعْهُ مِنْ
دُخُولِ الْجَنَّةِ إِلَّا أَنْ يَمُوتَ.

(صحیح) (ن، حب) عن ابي امامة

مانای فه رموود ه که

(۶۸) هر که سیستک (آیه الکرسی) بخوینی له دوا ی هه موو نو یژیکی
فه رن، بهرگریه ک فه ده غه ی ناکا له چونه به هه شته وه جگه له مردنی .
(صه حیحه) (ن، حب) له نه بی نومامه وه ریوایه تیان کردو وه .

(۶۹) لَنْ تَقْرَأَ شَيْئاً أَبْلَغَ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ (قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ).

(صحیح) (ن) عن عقبه بن عامر

مانای فہ رموودہ کہ

(٦٩) هیچ شتیک ناخوینریتہ وہ پاراوترین لای خوا له (قل أعوذ
برب الفلق).
(صہ حیجہ) (ن) له عوقبہی کوپی عامرہ وہ .

١٢- دہ ربارہی نادابی خویندندہ وہی قورنآن

(٧٠) أَحْسَنُ النَّاسِ قِرَاءَةً الَّذِي إِذَا قَرَأَ رَأَيْتَ أَنَّهُ يُخَشَى اللَّهَ.
(صحيح) (هـ، خـط) عن ابن عباس (خط) عن ابن عمر
(فر) عن عائشة

مانای فہ رموودہ کہ

(٧٠) چاکترینی قورنآن خوین - له ناو خه لکیدا - نهو قورنآن
خوینہ یه کاتیک قورنآن دہ خوینریتہ وہ له خواترسانی تیدا به دی که ی .
(صہ حیجہ) (هـ، خـط) له نیبنو عه باسه وه (خط) له نیبنو
عومرہ وه (فر) له عائشہ وه .

(٧١) زَيِّنُوا الْقُرْآنَ بِأَصْوَاتِكُمْ.

(صحيح) (حـم، د، ن، هـ، حـب، ك) عن البراء

مانای فه رموود ه که

(۷۱) قورئان براز یننه وه به ده نگه کانتان .
(صحيحه) (حم، د، ن، ه، ح، ك) له به رانه وه .

(۷۲) كان لا يقرأ القرآن في أقل من ثلاث .

(صحيح) (ابن سعد) عن عائشة

مانای فه رموود ه که

(۷۲) پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) به ته وای قورئانی
نده خوینده وه به که متر له سی بقذ .
(صحيحه) نینبو سه عد له عائیشه وه .

(۷۳) كان إذا مرّ بآية خوفٍ تعوذ، وإذا مرّ بآية رحمةٍ سأل،
وإذا مرّ بآية فيها تنزيه الله سبحانه .

(صحيح) (حم، م، ٤) عن حذيفة

لیکدانه وه ی هه نديک له ووشه کان

- ۱- مر: تیبه ریايه، له کاتی خوینده وه (و) .
- ۲- بآية خوف: به سه ر ئایه تینک دا که باسی سزای تیدابوایه (و) .
- ۳- بآية رحمة: به سه ر ئایه تینکدا که باسی ره حمه تی خوای کردبایه .

(و)

۴- بآية فيها تنزيه: به سر نایه تیک دا که باسی پاک گرتنی خوی کرد له ماوه ل و وه چه و .. هتد (و).

مانای فه رهوود هکه

(۷۳) پیغه مبر (صلی الله علیه وسلم) نه گه به سر نایه تیکی سزادا تی په پیاپه په نای به خواد هگرت، وه نه گه به سر نایه تیکی به زه می دا تی په ریایه داوای نه و به زه می یه ل خواد ه کرد نه گه به سر نایه تیکدا تی په ریبا باسی به پاک گرتنی خوی تیدا با خوی به پاک ده گرت (سبحان الله ی ده کرد).

(صه حیحه) (حم، م، ۴) له حوزه یفه وه.

(۷۴) إقرأ القرآن في ثلاثٍ إنِ استطعت .

(صحیح) (حم، طب) عن سعد بن المنذر

مانای فه رهوود هکه

(۷۴) نه گه ر توانیت له ماوه ی سی بقڈا هه موو قورمان بخوینس، بیخوینه.

(صه حیحه) (حم، طب) له سه عدی کوری مونزیره وه.

(۷۵) لا يفتقه من قرأ القرآن في أقل من ثلاث .

(صحیح) (د، ت، هـ) عن ابن عمر

مانای فه رموود ه که

(۷۵) له قورنات ناگات که سینک به که متر له سنی بۆژ مه موو قورنات

بخوینی .

(د، ت، هـ) له ئیبنو عومره وه .

(سه حیحه)

۱۳- ده رباره ی نه هی کردن له ده مه وه ری

(۷۶) ماضل قوم بعد هدی کانوا علیه إلا أوتوا الجدل .

(حم، ی، هـ، ک) عن ابی امامة

(حسن)

مانای فه رموود ه که

(۷۶) هیچ گه لیکت گومرا نه بوه دوا ی نه وه ی له سه ر پیتنمای بوون،

جگه له وه ی که وتوونه ته ده مه وه ری کردن .

(حم، ت، هـ، ک) له نه بی ئومامه وه .

(چه سه نه)

۱۴- دہریارہی جوکمی ہہ نگرتنی قورنان و

سہ فہ ر کردن پئی

(۷۷) نَهَى أَنْ يَسَافِرَ بِالْقُرْآنِ إِلَى أَرْضِ الْعَدُوِّ.

(صحیح) (ق، د، هـ) عن ابن عمر

مانای فہ رموود ہ کہ

(۷۷) پینغہ بر (صلی اللہ علیہ وسلم) نہمی کردوہ لہوہی

کہ بہ قورنانہوہ سہ فہ ر بکری بوزہویہ کہ کہ دوزمنی لی بی.

(صہ حیجہ) (ق، د، هـ) لہ نیبنو عومہرہوہ.

(۷۸) لَا يَمَسُّ الْقُرْآنَ إِلَّا طَاهِرٌ.

(صحیح) (طب) عن ابن عمر

لیکدانہ وہی ہہ ندیک لہ ووشہ کان

(۱) طاهر: پاک، مہبستی لہ موسلمانہ .

مانای فہ رموود ہ کہ

(۷۸) دەست لہ قورنان نہ دا مہ گہر کہ سینک موسلمان بیت.

(صہ حیجہ) (طب) لہ نیبنو عومہرہوہ.

۱۵- دہریارہی سیفہ تی مروّف

(۷۹) لیس شیءٌ إلاّ وهو أطوعُ لله تعالیٰ من ابنِ آدمَ.

(صحیح) (البرار) عن بريدة

مانای فہ رموودہ کہ

(۷۹) هیچ شتیکت نیہ (نیلا) مہ گہر نہ و شتہ گویرایہ ل ترپو بزو
خوای گہورہ لہ نادمیزاد.

(صحیحہ) (البرار) لہ بوریدہ

(۸۰) مَثَلُ الْقَلْبِ مِثْلُ الرِّيشَةِ تَقْلِبُهَا الرِّيحُ بِفَلَاةٍ.

(صحیح) (ہ) عن ابي

مانای فہ رموودہ کہ

(۸۰) وینہی دل وینہی پہرہ موجیکہ کہ با دہیہننی و دہیبا لہ
بیابانیکدا.

(صحیحہ) (ہ) لہ نہی موساوه

(۸۱) إِنَّ الْقُلُوبَ بَيْنَ أَصْبَعِينَ مِنْ أَصَابِعِ اللَّهِ يُقْلِبُهَا.

(صحیح) (حم، ت، ك) عن أنس

ليکدانه وهی هه نديک له ووشه کان

۱- القلوب: دله کان (و)

۲- أصبعين: دوو په نجه: هه لبه ته مه بهست له په نجه په نجه ی راسته قینه یه، به لام باس کردن له شتیوه و چونی یه تیان قه ده غه یه، یا خود پرسین لی تیان، په نجه یه کیش که شایسته یه به زاتی په روه ردگار بی نواندن و چواندنی به می به نده کان (و).

مانای هه ره موود ه که

(۸۱) به راستی - به دلنیایی یه وه - دله کان له نیتوان دوو په نجه دان له په نجه کانی خوا، ده یانگۆرئ.

(صحیحه) (حم، ت، ك) له نه سه وه.

۱۶- نه وهی ده ربارهی جنۆکه هاتوو

(۸۲) الْجِنُّ ثَلَاثَةُ أَصْنَافٍ، فَصِنْفٌ لَهُمْ أَجْنَحَةٌ يَطْرُقُونَ بِهَا فِي
الْهَوَاءِ، وَصِنْفٌ حِمَاتٌ وَكِلَابٌ، وَصِنْفٌ يَجْلُونَ وَيظعنون.

(صحیح) (طب، ك، والبيهقي في (الاسماء) عن ابي ثعلبة الخنسي).

ليکدانه وهی هه نديک له ووشه کان

(۱) يجلون و يظعنون: ده میننه وه و ده بۆن

مانای فہ رموود ہ کہ

(۸۲) جنو کہ سنی بۆلن: بۆلنکیان بالیان ههیه و پیئی ده فرن،
وه بۆلنکیان مارو سه گن، وه بۆلنکیان دین و ده بۆن.
(صه حیحه) (طب، ک، والبیهقی فی الاسماء) له نه بی
نه له بهی خوشه نی به وه ریوایه تیان کردوه.

۱۷- حوکمی ئاو و به کارهیتانی

(۸۳) الماء لاینجسه شیء.

(صحیح) (طس) عن عائشة

مانای فہ رموود ه که

(۸۳) ئاو هیچ شتیگ پیسی ناکا.

(صه حیحه) (طس) له عائشه وه.

(۸۴) الماء طهور لاینجسه شیء.

(صحیح) (حم) عن أبي سعيد (ن، حب، ک) عن ابن عباس

مانای فہ رموود ه که

(۸۴) ئاو پاکه و پاکه ره وه به هیچ شتیگ پیسی ناکات.

(صه حیحه) (حم) له نه بی سه عید (ن، حب، ک) له

ئیبنو عه باسه وه

بَ حَ رَ الطَّهَوْرُ مَازَهُ، الحَلُّ مِيتَهُ.

(صحیح) (هـ) عن أبي هريرة.

مانای فه رموود ه که

(۸۵) ده ریا ناوه که ی پاک و پاکه ره وه یه، مرداره وه بوه که ی
حلاله.

(صحیح) (هـ) له نبی هورده بروه.

كَانَ يُصْغِي لِلْهَرَّةِ الْإِنَاءَ، فَتَشْرَبُ، ثُمَّ يَتَوَضَّأُ بِفَضْلِهَا.

(صحیح) (طس، حل) عن عائشة

مانای فه رموود ه که

(۸۶) پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) قاپی ساوی له پشیله نزیکه

ده کرده وه، - پشیله که - لی تی ده خوارده وه پاشان ده ست نویژی
ده گرت له بهر ماوه که ی.

(صحیح) (طس، حل) له عائشه وه.

۱۸- حوکمی پیسی یہ کان

(۸۷) إِذَا دَبَّغَ الْإِهَابُ فَقَدْ طَهَّرَ.

(صحیح) (م، د) عن ابن عباس

مانای فہ رموودہ کہ

(۸۷) نہ گہر پیستہ خوش کرا بہ دلنای یہ وہ پاک بوتہ وہ -

(صحیحہ) (م، د) له ٹیبنو عہ باسہ وہ

(۸۸) إِذَا وَلَغَ الْكَلْبُ فِي إِنَاءِ أَحَدِكُمْ فَلْيْرِقْهُ، ثُمَّ لِيغْسَلْهُ سَبْعَ

مَرَاتٍ.

(صحیح) (م، ن) عن أبي هريرة

مانای فہ رموودہ کہ

(۸۸) نہ گہر سہ گیکہ دہ می خستہ قاپی ہر یہ کیتکتانہ وہ

بابیرتزی پاشان با حوت جار بیشوات.

(صحیحہ) (م، ن) له ٹی بی مورہ یرہ وہ

(۸۹) ذِكَاةُ الْمَيْتَةِ دَبَاغُهَا.

(صحیح) (ن) عن عائشة

۱۹- دهرباره‌ی قاپ و قاچاخی نه هلی کتاب

(۹۱) إِنْ وَجَدْتُمْ غَيْرَ آيَتِهِمْ (یعنی اهل کتاب) فَلَا تَأْكُلُوا فِيهَا، فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَاغْسِلُوهَا، وَكُلُوا فِيهَا.

(صحیح) (ت) عن أبي ثعلبة الخشني

مانای فه رمووده که

(۹۱) گهر غهیری قاپ و که وچکی نه وانتان (مانای هی نه هلی کتاب) تان دهست کهوت، تیایاندا مه خۆن وه نه گهر دهستان نه کهوت بیاننشۆن، وه تیایاندا -خواردن- بخۆن.

(صه حیجه) (ت) له نه بی سه عله بهی خۆشه نی به وه

۲۰- دهرباره‌ی نادابه کانی دهست به ناوگه یانندن

(۹۲) اتقوا اللاعنین: الذي يتخلى في طريق الناس أو في ظلهم.

(صحیح) (حم، م، د) عن أبي هريرة

مانای فه رمووده که

(۹۲) خۆتان بپاریزن له دوو نه فرین لیکراوه کان نه و دوو کاره‌ی ده بنه مایه‌ی نه فرینی خه لکی له وکه سه‌ی ده یانکات نه وه‌ی که خۆی خالی دهکات یان له سه‌ی به ره کانیان له سه ره پێی خه لکی.

(صه حیجه) (حم، م، د) له نه بی هوره بیره وه

(۹۳) أَكْثَرُ عَذَابِ الْقَبْرِ مِنَ الْبَوْلِ .

(صحیح) (حم، هـ، ك) عن أبي هريرة

مانای فه رموود ه که

نقدرترینی سزای گور له - سونگه ی - میزه وه یه .

(صه حیحه) (حم، هـ، ك) له نه بی هوپه بیره وه .

(۹۴) إِذَا رَأَيْتَنِي عَلَى مِثْلِ هَذِهِ الْحَالَةِ - يَعْنِي الْبَوْلَ - فَلَا تُسَلِّمْ عَلَيَّ ؛ فَإِنَّكَ إِنِ فَعَلْتَ ذَلِكَ لَمْ أَرِدْ عَلَيْكَ .

(صحیح) (هـ) عن جابر

مانای فه رموود ه که

(۹۴) گه ر منت ببینی له شیوه ی نه و حاله ته دا مانای له - کاتی

میژکردنا - سه لامم لی مه که ، خق نه گه ر تق نه وه ت کرد - سه لامت لی کردم - وه لامت ناده مه وه .

(صه حیحه) (هـ) له جابره وه .

(۹۵) إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ بِمَنْزِلَةِ الْوَالِدِ ، أَعْلَمُكُمْ فَإِذَا أُنْسِيَ أَحَدُكُمْ الْغَائِطَ ، فَلَا يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ وَلَا يَسْتَدْبِرُهَا ، وَلَا يَسْتَطِبُّ بِيَمِينِهِ .

(حسن) (حم، د، ن، هـ) عن أبي هريرة

مانای فه رموود هکه

(۹۵) من به تهنیاو بهس بق ئیوه له شوینی باوکم فیرتان دهکەم ،
نهگەر یه کیکتان بق خوخالی کردن هاته سه ر ئاو، بارپوه و
روگه دانە نیشی وه با پشتیشی تی نهکا ، وه با به دهستی راستیش خۆی
پاک نهکاته وه .

(حه سه نه) (حم، د، ن، ه، ح) له ئەبێ هورهیره وه .

(۹۶) كَانَ إِذَا أَرَادَ الْحَاجَةَ أَبْعَدَ .

(صحیح) (حم، ن، ه) عن عبد الرحمن بن أبي فراس

مانای فه رموود هکه

(۹۶) نهگەر ویستبای خۆی خالی بکا دهست به ئاو بگه یه نی زرد
دور دهکە و ته وه .

(صه حیحه) (حم، ن، ه) له عه بدولره جمانی

گوری ئه بیره دار .

(۹۷) نَهَى أَنْ يُسْتَجَى بِعَرَّةٍ أَوْ عَظْمٍ .

(صحیح) (حم، م، د) عن جابر

مانای فه رموود هکه

(۹۷) نه می کردوه له وهی که خۆپاک بکه نه وه به قشیل یسان
به ئیسک .

(صه حیحه) (حم، م، د) له جابره وه

(۹۸) نَهَى أَنْ يَبَالَ فِي الْمَاءِ الرَّاكَدِ.

(صحيح) (م، ن، هـ) عن جابر

مانای فہ رموودہ کہہ

(۹۸) نہ ہی کردہ لہ وہی کہ میز بکریتہ ناویکی راوہ ستاوہ وہ.

(صہ حیجہ) (م، ہ، ن) لہ جابره وہ.

(۹۹) لَا يَبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ ثُمَّ يَتَوَضَّأُ مِنْهُ.

(صحيح) (حم، ت، ن) عن أبي هريرة

مانای فہ رموودہ کہہ

(۹۹) باھیچ کامینک لہ نئیوہ میز نہ کاتہ ناویکی راوہ ستاوہ وہ،

پاشان دہست نوئی لی بگری.

(صہ حیجہ) (حم، ت، ن) لہ نئی ہوریرہ وہ.

(۱۰۰) لَا يَبُولَنَّ أَحَدُكُمْ فِي الْمَاءِ الدَّائِمِ الَّذِي لَا يَجْرِي، ثُمَّ يَفْتَسِلُ

لِيهِ.

(صحيح) (ق، د، ن) عن أبي هريرة

مانای فہ رموودہ کہہ

(۱۰۰) باھیچ کام لہ نئیوہ میز نہ کاتہ ناویکی بہ ردہ وام کہ لہ بہری

نہ روا، پاشان خوی تیدا بشوات.

(صہ حیجہ) (ق، د، ن) لہ نئی ہوریرہ وہ

(۱۰۱) كَانَ إِذَا أَرَادَ الْحَاجَةَ لَمْ يَرْفَعْ ثَوْبَهُ حَتَّى يَدْنُو مِنَ الْأَرْضِ.

(صحيح) (د، ت) عن انس و عن ابن عمر (طس) عن جابر

مانای فه رموود ه که

(۱۰۱) کاتیک ده یویست دست به ناو بگه یننی و ده یوست
پنیویسته کانی جی به جی بکات پو شاکه که ی به رز نه ده کرده وه تا له
زه وی نزدیک ده بقوه .

(صحیح) (د، ت) له نه نس و نینو عومره وه
(طس) له جابره وه .

(۱۰۲) كان إذا دخل الكنيف قال بسم الله اللهم إني أعوذ بك
من الخبث والخبائث .
(ش) عن أنس (صحیح)

مانای فه رموود ه که

(۱۰۲) کاتیک که چوه ناوده ستوه فه رموی: بسم الله نه ی خویه
به نا ده گرم به تو له (الخبث و الخبائث) جوریکن له جنوکه وه نیرو
مین .

(صحیح) (ش) له نه نه سه وه

(۱۰۳) كان إذا خرج من الغائط قال: غفرانك .

(حسن) (حم ، ٤ ، حب ، ك) عن عائشة

مانای فه رموود ه که

(۱۰۳) کاتیک له ناوده ست هات ده ره وه ده یفه رموو: غفرانک

(حسه نه) (حم ، ٤ ، حب ، ك) له عائشه وه .

به شی به که م کۆتایی هات و چاوه پوانی به شی دووم بن که

ده ست پنی ده کات به (ده رباره ی خوشوردن و هوکاره کانی) .

والحمد لله رب العالمين

ناوه پوک

لاپهړه

بابه ت

- پنښه کی ۲
- چهند رینمونی ورونکرینه وه یکه ۵
- ۱- دهریاره ی شینوازو جیره کانی وهی ۹
- ۲- دهریاره ی گوره یی باوه پرو نیشانه کانی ۱۲
- ۳- دهریاره ی نیسلام و نیشانه کانی ۱۹
- ۴- دهریاره ی ناوه کانی خولو سیفه ته کانی ۲۲
- ۵- دهریاره ی باوه پرون به قه دهری خوا ۲۷
- ۶- دهریاره ی وه سوه سه ۳۱
- ۷- دهریاره ی گوره یی زانست و زانیاری ۳۱
- ۸- دهریاره ی لروکردن به دم ۳۱
- پنښه مبه روه (صلی الله علیه وسلم) ۳۷
- ۹- دهریاره ی جیاوازی له نیوان نه وه ی که
پنښه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) فهرموویه تی
سه باره ت به کارویاری دین و کارویاری دونیا ۳۷
- ۱۰- دهریاره ی گوره یی قورشان خویندن و فیروونی ۳۹
- ۱۱- دهریاره ی گوره یی سوره ته کان ۴۰
- ۱۲- دهریاره ی نادابی خویندنه وه ی قورشان ۴۳
- ۱۳- دهریاره ی نه می کړدن له دم وه ی ۴۶
- ۱۴- دهریاره ی حوکی مه لگرتنی
قورشان و سه فهرکردن پی ی ۴۷
- ۱۵- دهریاره ی سیفه تی مرقف ۴۸
- ۱۶- نه وه ی دهریاره ی جنوکه هاتووه ۴۹
- ۱۷- حوکی ناو و به کارهینانی ۵۰
- ۱۸- حوکی پیسی به کان ۵۲
- ۱۹- دهریاره ی قاپ و قاچاخی نه هلی کیتاب ۵۴
- ۲۰- دهریاره ی نادابه کانی ده ست به ناو گه یانندن ۵۴

